

VALTIOVARAINMINISTERIÖ

Julkisen hallinnon tietopolitiikan ja digitalisaation lainsäädäntöasiat - Tilannekatsaus

Lokakuu 2019

Sami Kivivasara

JulkiCT-osasto

Laki digitaalisten palvelujen tarjoamisesta	Miten laki vaikuttaa?	Aikataulu
Lailla toimeenpannaan direktiivin julkisen sektorin elinten verkkosivujen ja mobiilisovellusten saavutettavuudesta. Lisäksi laissa säädetään tietyistä digitaalisten palveluiden tarjoamiseen liittyvistä velvoitteista.	Suomeen perustetaan saavutettavuuden valvontatoiminto osaksi Etelä-Suomen aluehallintovirastoa. Saavutettavuusvaatimusten soveltamisalaan kuuluvat digitaaliset palvelut tulee tehdä saavutettavaksi siirtymäajan kuluessa.	Laki 306/2019 Laki tuli voimaan 1.4.2019 Saavutettavuusvaatimusten osalta alkaa porrastetusti 23.9.2019 alkaen ja digitaalisten palveluiden tarjoamiseen liittyvien velvoitteiden osalta 6 kk:n kuluttua lain voimaantulosta. Luku 2 digitaalisten palvelujen järjestämisestä voimaan 1.10.2019

Digitaalisten palvelujen järjestäminen, luku 2

- Säännökset voimaan 1.10.2019
- Viranomaisen on tarjottava asiakkaalle mahdollisuus lähettää asiointiinsa liittyvät asiakirjat sähköisesti Suomi.fi-viestit-palvelun kautta tai muulla vastaavalla tavalla, kuten sähköpostin kautta.
- Viranomaisen on tarjottava asiakkaalle mahdollisuus vastaanottaa viranomaispostia sähköisesti Viestit-palveluun tai muuta tietoturvallista menetelmää käyttäen.
- Viranomaisen on digitaalisissa palveluissaan tiedotettava selkeästi, miten asiakkaat voivat hoitaa asiansa viranomaisen kanssa sähköisesti. Lisäksi digitaalisessa palvelussa on oltava näkyvillä tieto mistä asiakas voi saada neuvoja palvelun käyttämiseksi.

Digitaalisten palvelujen järjestäminen, luku 2

- Säännökset voimaan 1.10.2019
- Viranomaisen on tarjottava asiakkaalle mahdollisuus lähettää asiointiinsa liittyvät asiakirjat sähköisesti Suomi.fi-viestit-palvelun kautta tai muulla vastaavalla tavalla, kuten sähköpostin kautta.
- Viranomaisen on tarjottava asiakkaalle mahdollisuus vastaanottaa viranomaispostia sähköisesti Viestit-palveluun tai muuta tietoturvallista menetelmää käyttäen.
- Viranomaisen on digitaalisissa palveluissaan tiedotettava selkeästi, miten asiakkaat voivat hoitaa asiansa viranomaisen kanssa sähköisesti. Lisäksi digitaalisessa palvelussa on oltava näkyvillä tieto mistä asiakas voi saada neuvoja palvelun käyttämiseksi.

Tiedonhallintalaki	Miten laki vaikuttaa?	Aikataulu
Laki olisi tiedonhallintaa koskeva yleislaki. Lailla varmistettaisiin viranomaisten tietoaaineistojen yhdenmukainen hallinta ja tietoturvallinen käsittely julkisuusperiaatteen toteuttamiseksi. Uudella lailla pystytään huomioimaan nykyistä paremmin tietoteknisen kehityksen myötä tapahtuneita ja tulevaisuudessa tapahtuvia muutoksia tiedonhallinnassa.	Tiedonhallintalailla edistetään tietojen monipuolista, sujuvaa ja turvallista hyödyntämistä julkisissa palveluissa. Lisäksi tehostetaan tietojärjestelmien yhteentoimivuutta vastuuttamalla viranomaiset järjestämään tietojenvaihto tietojärjestelmien välillä yhteentoimivalla tavalla.	Laki 906/2019 Laki tulee voimaan 1.1.2020 Laki sisältää siirtymäsäännöksiä Asetusten valmistelu ja täytäntöönpanohanke Hankkeen strateginen johtoryhmä asetettu Webinaarit jatkuneet, Aluekierros alkaa tammikuussa

Tiedonhallinnan järjestäminen tiedonhallintayksikössä (TiHL 4 §)

Tiedonhallintayksikön johdon tehtävänä viimeistään **1.1.2020** alkaen:

- 1) **Määritellä vastuut;** tiedonhallintalaissa ja muussa laissa säädettyjen tiedonhallinnan toteuttamiseen liittyvien tehtävät
- 2) **Huolehtia ajantasaisista ohjeista;** tietoaineistojen käsittely, tietojärjestelmien käyttö, tietojenkäsittelyoikeudet, tiedonhallinnan vastuiden ja tiedonsaantioikeuksien toteuttaminen, tietoturvallisuustoimenpiteet sekä poikkeusoloihin varautuminen
- 3) **Järjestää koulutusta;** varmistaa, että henkilöstöllä ja tiedonhallintayksikön lukuun toimivilla on riittävä tuntemus voimassa olevista tiedonhallintaa, tietojenkäsittelyä sekä asiakirjojen julkisuutta ja salassapitoa koskevista säädöksistä, määräyksistä ja tiedonhallintayksikön ohjeista
- 4) **Järjestää asianmukaiset työvälineet;** tiedonhallintaa koskevien velvollisuuksien toteuttamisen vaatimusten mukaiset työvälineet
- 5) **Järjestää riittävä valvonta;** tiedonhallintaan liittyvien säädösten, määräysten ja ohjeiden noudattamisen valvonta

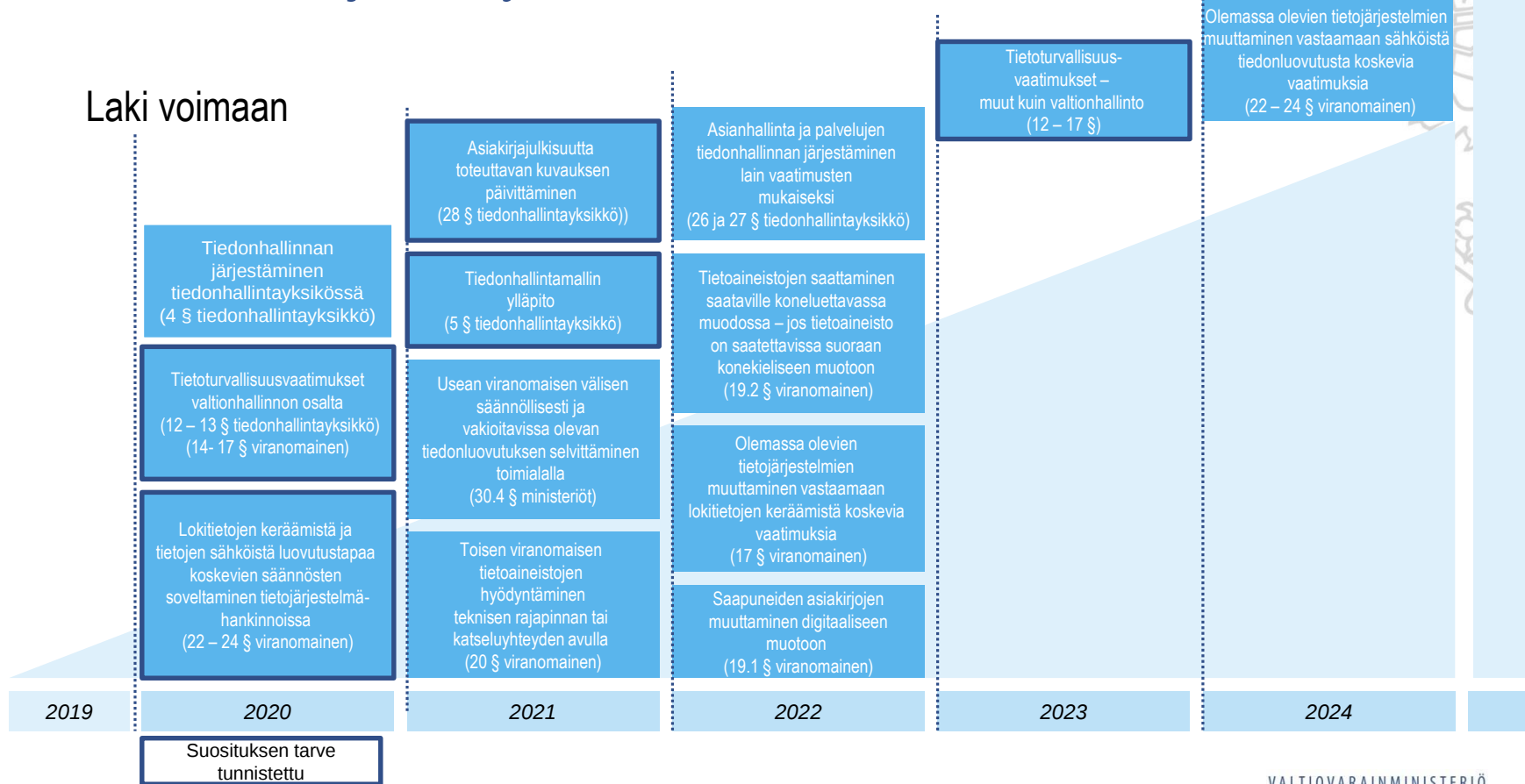
➔ Perusedellytyksenä, että tiedonhallinnan vastuisiin liittyvä kokonaisuus ja sen rajapinnat muihin organisaation vastuisiin ja tehtäviin on tunnistettu ja määritelty

Lain siirtymäsäännökset vastuiden toteuttamiseksi

Kaikki tiedonhallintayksiköt

Voimaantulo ja siirtymäsäännökset

Tiedonhallintalautakunnan suositukset
lain soveltamisen tukemiseksi

Tiedonhallintalautakunta

- valtioneuvosto nimittää neljäksi vuodeksi kerrallaan
- arvioi valtion virastojen ja laitosten sekä kuntien ja kuntayhtymien tiedonhallintalain säädettyjen säännösten toteuttamista ja noudattamista
 - laatii kertomuksen arvioinnin tuloksista joka toinen vuosi
- edistää tiedonhallintalaissa säädettyjen tiedonhallinnan ja tietoturvallisuuden menettelytapojen ja tiedonhallintalain vaatimusten toteuttamista
 - voi asettaa väliaikaisia jaostoja tiedonhallinnan menettelyjen kehittämiseksi
 - antaa suosituksia tiedonhallintalain soveltamiseen liittyen

Suosituksen valmistelu

- Tiedonhallintalautakunta antaa tiedonhallintalain soveltamisen tueksi suosituksia perustamisestaan 1.1.2020 alkaen
- Tunnistettu nyt seuraavia teemoja:
 - 1) tiedonhallintamalli,
 - 2) tiedonhallinnan muutosvaikutusten arviointi,
 - 3) asiakirjajulkisuuskuvaus,
 - 4) tietoturva ja
 - 5) sähköinen tiedonantotapa/katseluyhteydet
- Suosituksia valmistellaan jo nyt ja uusien tarvetta suunnitellaan
- Soveltajien syötteet ja osallistuminen valmisteluun tärkeää

Tiedonhallintalain velvoitteet säädetty tiedonhallintayksiköille ja niistä vastaa loppukädessä niiden johto

Soveltajille tukea omien velvoitteidensa täyttämiseen suositusten muodossa, jotka tiedonhallintalautakunta antaa 1.1.2020 jälkeen

VM tukee soveltajia viestimällä ja kouluttamalla sekä oman ohjaustehtävänsä kautta (tiedonhallintakartta, kehittämisen yleiset linjaukset, yhteistyörakenteet, lausuntoprosessi)

Digi-ja väestötietovirastoa koskeva lainsäädäntö	Miten laki vaikuttaa?	Aikataulu
Toiminnallinen organisaatiomuutos, jossa VRK:n, maistraattien ja Itä-Suomen aluehallintoviraston maistraattien ohjaus- ja kehittämisyksikön tehtävät yhdistettäisiin uudeksi kokonaisuudeksi nykyiseen VRK:een. Viraston nimi muutettaisiin Digi-ja väestötietovirastoksi. Myös tietojen käsittelyä koskevia muutoksia ja yksittäisiä muita muutoksia..	Tavoitteena valtakunnallisesti toimivaltainen viranomainen, joka kykenee toiminnan asiakaslähtöiseen kehittämiseen ja digitalisointiin nopealla aikajänteellä. Tavoitteena myös selkeämpi tietojen käsittelyn sääntely.	Laki Digi- ja väestötietovirastosta 304/2019 Virasto aloittaa 1.1.2020 HE 10/2019 Digi- ja väestötietovirastoon liittyvästä lainsäädännöstä (liitelait) Asetusvalmistelu käynnissä HE eduskuntakäsittely käynnissä

Sähköisen asioinnin tukipalvelulain muutokset	Miten laki vaikuttaa?	Aikataulu
Hallinnon yhteisistä sähköisen asioinnin tukipalveluista annetun lain (571/2016) muuttaminen Julkisen hallinnon yhteispalvelusta annetun lain (223/2007) pieni muutos, jolla mahdollistetaan muussa laissa säädettyjen tehtävien (esim. valtuutusten toimipisteasioinnin) hoitaminen yhteispalvelussa.	Sähköisessä palvelussa tapahtuvan rekisteröinnin lisäksi valtuutuksia voisi rekisteröidä myös VRK:n toimipisteessä, yhteispalvelussa sekä asiointivaltuuspalvelun käyttäjäorganisaation toimipisteessä. Verkkomaksamisen kokoamis- ja hallinnointipalvelun, asiointivaltuuspalvelun sekä tunnistuspalvelun käytöstä voidaan laskuttaa käyttäjäorganisaatioita. Asiointivaltuuspalvelun käyttövelvollisuus.	HE-luonnos uudestaan lausunnoilla 17.5. – 20.6.2019 Annettu eduskunnalle 7.10.2019

Kuntalain muutos - kuntien taloustietojen raportointi	Miten laki vaikuttaa?	Aikataulu
Kuntalakiin ehdotetaan lisättäväksi säännökset taloustietojen raportoinnista. Kunnan tietojen tuottamista ja raportointia koskevaa sosiaali- ja terveydenhuollon sekä opetus- ja kulttuuritoimen hallinnonalojen lainsäädäntöä muutettaisiin siten, että siinä otetaan huomioon ehdotettu taloustietojen raportointimalli. Valtiokonttorin tehtävästä ylläpitää kuntien taloustietovarantoa säädettäisiin valtiokonttorista annetussa laissa.	Kunnat velvoitettaisiin toimittamaan erikseen säädetyt taloustietonsa suoraan taloushallinnon tietojärjestelmistään valtiokonttorin ylläpitämään valtakunnalliseen tietovarantoon. Taloustietojen tuottaminen ja raportointi yhdenmukaisessa ja vertailtavassa muodossa. Asetuksenantovaltuus: valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa kuntia velvoittavasti tarkempia säännöksiä kirjanpito- ja tilinpäätöstietojen sekä palvelukohtaisten kustannustietojen tuottamisesta ja toimittamisesta yhdenmukaisessa ja vertailtavassa muodossa.	-Lausuntoaika 6.9. asti -Laki Kuthanekkiin- syys tai lokakuussa 2019 -Laki eduskuntaan lokakuussa 2019 -Laki Voimaan 2020 alusta -Lainmukainen raportointi 2021 vuoden alusta Toimeenpano: -Valtiokonttorin käyttöönottoprojekti käynnissä, sisältäen kokeilut, valmiina 2020 -Taloustietojen tietoalueeseen kuluva yhteistyöryhmä uudelleenasetettavana -Kunnille rahoitusta jaossa toiminnan muutoksiin myös taloushallinnon automatisoimiseksi

Tietopolitiikan ja digitalisaation lainsäädäntö

- PMI Rinteen hallitusohjelman toimeenpano

- Tiedon avaaminen ja hyödyntäminen
 - Avoimen datan direktiivin implementointi
 - Tiedonhallintalain täytäntöönpano
- Digitalisaation edistäminen
 - Viranomaisten sähköisen asioinnin palvelut elinkeinoelämälle
 - Tunnistaminen ja identiteetin hallinta
- Tekoälyn hyödyntämisen edellytykset
 - Selvitystyö VM:ssä
 - OM mahdollisesti käynnistää omaa selvitystään automaattisesta päätöksenteosta